

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝาง องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
4. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลหนองแวง
7. ข้อมูลทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝาง
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

1.1 ความหมายของความคิดเห็น

ความคิดเห็น (Opinion) ได้มีนักวิชาการให้ความหมายหรือคำนิยามของความคิดเห็นไว้ตามแนวคิดของแต่ละคนซึ่งมีพื้นฐานที่จะเป็นองค์ประกอบให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นที่หลากหลาย ส่วนใหญ่มีความใกล้เคียงกัน ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากข้อเขียนต่อไปนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2532 : 246) ได้บัญญัติคำว่า ความคิดเห็น ซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษ ไว้ หมายถึง ข้อพิจารณาเห็นว่า เป็นจริงหากการใช้บัญญาความคิด Opinion ในภาษาอังกฤษ ไม่ได้อ้าศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม ทัศนะหรือประเมินการ ประกอบ ซึ่งแม่จะไม่ได้อ้าศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม ทัศนะหรือประเมินการ เกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง คำแหลงที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญใน

หัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมากบปรึกษา ค่าว่าความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่าแนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และถ้ายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกริยาสนับสนุน หรือเป็นปฏิบัติที่ต้องมาส่งงานอย่างหรือต่อบุคคลทางคน

นพมาศ ธีรเวคิน (2542 : 23-58) กล่าวว่า ความคิดเห็นถูกจัดเป็นส่วนหนึ่งที่มนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูดหรือเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสั่งคอม หรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังตามแต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ ปัจจุบันการแสดงความคิดเห็นจะออกมารูปการแสดงประชานติ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 231) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ การตัดสินใจ ความรู้สึกประทับใจ ที่ไม่ได้มาจากภายนอกนั้นหรือซึ่งน้ำหนักกว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

นวลจันทร์ ทศนัชคุณ (2548 : 13) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกของแต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์ สถานการณ์ใดในช่วงเวลาใด เวลาหนึ่ง โดยมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ สภาพแวดล้อม ทัศนคติ ความรู้ ความเชื่อของแต่ละคน ซึ่งอาจเป็นการแสดงออกในพฤติกรรมหรือความคิดในทางบวกหรือทางลบ หรือในทางความคิดเห็นทั้งเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

กอบชัย ทวีสุขเสถียร (2549 : 12) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออก ด้านความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นความรู้สึกเชื่อดือดีที่ไม่อยู่บนความแน่นอน หรือความจริง แต่เป็นอยู่กับจิตใจบุคคลจะแสดงออกได้ง่ายโดยการแสดงเหตุผลสนับสนุนหรือปักป้อง ความคิดนั้น ความคิดเห็นบางอย่างเป็นผลของการเปลี่ยนความหมายของข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นอยู่กับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคล เช่น ด้านความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน สภาพแวดล้อม ฯลฯ และมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ การแสดงความคิดเห็นนี้อาจได้รับการยอมรับ หรือปฏิเสธจากคนอื่นๆ ก็ได้ ความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องคล้ายกันหรือเหมือนกันเสมอไป ซึ่งอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับอิทธิพลจากการแสดงออกในเรื่องนั้นๆ

สรุปว่า ความคิดเห็น หมายถึง สิ่งที่บุคคลแสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียน ต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละบุคคลอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับบุคคลอื่นก็ได้

1.2 ประเภทความคิดเห็น

เรนเมอร์ (Remmer. 1954 : 171) กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นมี 2 ประเภท คือ

1. ความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบ

ทิศทางได้บวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลง บุชา ทิศทางลบสุด ได้แก่ รังเกียจมาก ซึ่งความคิดนี้ รุนแรง เป็นลักษณะเด่น

2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ การมีความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับ ความรู้ ความเข้าใจ ที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ ความเข้าใจ ในทางที่ดี (Positive) ความรู้ความเข้าใจในการที่ไม่ดี (Negative) ไม่ชอบ รังเกียจ ไม่เห็นด้วย

สรุปว่า ความคิดเห็นมี 2 ประเภท คือ ความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และ ประสบการณ์ ซึ่งสามารถแสดงทิศทางได้บวกสุดคลบสุด คือ รักมาก รังเกียจมาก ตามลำดับ และความคิดเห็นที่เกิดจากความรู้เข้าใจ ซึ่งแสดงออกในทางที่เห็นด้วยกัน ไม่เห็นด้วย

1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้เกิดความคิดเห็น

ออสแคมป์ (Oskamp. 1991 : 119-133) กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและสิ่ริระ คือ อวัยวะต่างๆ ของบุคคลที่รับรู้ความคิดเห็นของอวัยวะ ความบกพร่องของอวัยวะสัมผัส ซึ่งมีผลต่อความคิดเห็น ไม่ต้องของบุคคลภายนอก

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล คือ บุคคลได้ประสบกับเหตุการณ์ด้วยตนเอง การกระทำด้วยตนเองหรือได้พบเห็น ทำให้บุคคลมีความฟังใจและเกิดความคิดต่อประสบการณ์เหล่านั้นต่างกัน

3. อิทธิพลของผู้ปกครอง คือ เมื่อเป็นเด็ก ผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและให้ข้อมูลแก่เด็ก ได้มาก ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็กด้วย

4. ทัศนคติและความคิดเห็นของกลุ่ม คือ เมื่อบุคคลเข้าสังคม ต้องมีทัศนคติและความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนของโรงเรียน หน่วยงานที่มีความคิดเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างกัน ย่อมจะมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย

5. สื่อมวลชน คือ สื่อต่างๆ ที่เข้ามายืนหนาทในชีวิตประจำวันของคนไทย ดังนี้สื่อเหล่านี้ซึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ซึ่งเป็นปัจจัยอันหนึ่งที่มีผลกระทบต่อความคิดเห็นของบุคคล

นวลดันทร์ ทศนชัยกุล (2548. 15 : 16) กล่าวว่า ปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ได้แก่

1. ปัจจัยจากตัวบุคคล ได้แก่ คุณสมบัติเฉพาะของคนๆ นั้น เช่น สติปัญญา การศึกษา ประสบการณ์ที่มาของคนๆ นั้น รวมถึงความเชื่อ ค่านิยมที่ได้รับจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว

2. ปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความคิดเห็นต่างๆ ของทุกคนอาจเกิดจากการพบปะสังสรรค์ กับ大部分人และอิทธิพลอื่น นอกจากนั้นการได้รับการสัมผัสจากสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เอกสารต่างๆ สื่อเหล่านี้ มีอิทธิพลมากต่อความคิดเห็นของบุคคลที่จะได้รับข้อมูล นำสารของแต่ละบุคคล

สรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้เกิดความคิดเห็น ได้แก่ ปัจจัยจากตัวบุคคล เช่น พนักงาน ตัวบุคคล การศึกษา ประสบการณ์ ฯลฯ และปัจจัยจากสภาพแวดล้อม เช่น การรับสัมผัสจากสื่อต่างๆ หรือรับข้อมูลจากกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนของโรงเรียน ฯลฯ

1.4 การวัดความคิดเห็น

วัลลภ รัฐต์ราวนนท์ (2545 : 102-117) อธิบายว่า การวัดเจตคติหรือทัศนคติ หรือความคิดเห็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีแบบสเกลวัดความต่างทางศัพท์ (S-D Scale = Semantic Differential Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคุณสมบัติที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี-เลว ขยัน-ชี้เกียจ เป็นต้น

2. วิชลีกิร์ทสเกล (Likert's Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นที่นิยมกันมากที่สุด เพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่ายประยุกต์เวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชอบหรือไม่ชอบ โดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบซึ่งอาจมีกำหนดให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน 5 4 3 2 1 ตามลำดับ

3. วิชกัทแมนสเกล (Guttman Scale) เป็นวิธีสร้างมาตราวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกันและสามารถจัดอันดับของทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกัน และกันได้อย่างต่อเนื่องต่อกันและแสดงถึงการสะสมของข้อความคิดเห็น

4. วิธีเทอร์สโตนสเกล (Thurstone Scale) เป็นวิธีการสร้างมาตราวัด

ออกเป็นปริมาตรแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดหรือทัศนคติไปในทางเดียวและสมมุติว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างกัน

เบส (Best, 1977 : 171) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็น โดยทั่วไป จะต้องมี องค์ประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัด ตัวเร้า และมีการตอบสนองซึ่งจะอุปกรณ์ใน ระดับสูงต่ำ มากน้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้นโดยมากจะใช้ตอบแบบสอบถามและการ สัมภาษณ์ โดยให้ผู้ที่จะตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ที่จะ ตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถาม และผู้ถูกวัดจะเลือกตอบความคิดเห็นของคนในเวลานั้น การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นนั้นใช้การวัดแบบลิเคริท โดยเริ่มด้วยการ รวบรวมหรือการเรียงเรียงข้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบตอบว่าเห็น ด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งข้อความแต่ละข้อความจะมีความคิดเห็น เลือกตอบออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และ ไม่เห็น ด้วยอย่างยิ่ง สำรวจการให้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความว่าเป็นไปในทางเดียวกัน (เชิงนิยมหรือไม่ นิยม) เป็นข้อความเชิงบวก (Positive) หรือข้อความเชิงลบ (Negative)

สรุปว่า การวัดความคิดเห็นอาจใช้แบบสเกลวัดความต่างทางศักดิ์ วิธีลิเคริทสเกล วิชกัทแมนสเกล หรือวิธีเทอร์สโตนสเกล ซึ่งการวัดความคิดเห็น โดยทั่วไป จะต้องมี องค์ประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัด ตัวเร้า และมีการตอบสนองซึ่งจะอุปกรณ์ใน ระดับสูงต่ำ มากน้อย

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1 ความหมายของเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ปี (5 ปี 11 เดือน 29 วัน)

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 5)

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี (เยาวพา เดชะคุปต์,

(2542 : 14)

เด็กเด็ก หมายถึง เด็กอายุระหว่าง 2-5 ปี (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

2553 : 5)

สรุปว่า เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี

2.2 การจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษา อบรม และสืบสานศักดิ์ศรีต่อเนื่องที่สำคัญมาก สำหรับเด็ก 5 ปี (5 ปี 11 เดือน 29 วัน) (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 5) โดยตอบสนองต่อความต้องการของเด็กในแต่ละช่วงวัย เพื่อให้เกิดการพัฒนาทุกๆ ด้านอย่างสมดุลและต่อเนื่อง โดยอาศัยศักยภาพและความร่วมมือของฝ่ายต่างๆ ซึ่งนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยได้ โดยอ้างอิงจากแผนการจัดการศึกษา พระราชนูญญติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการคุณภาพการศึกษา. 2542 : 6-9) ที่เป็นหลักการจัดการศึกษาโดยเป็นการศึกษาตลอดชีวิต สำหรับประชาชนและให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยให้การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องซึ่งสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนและเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานบัน្ត ศาสนា สถานประกอบการ และสถานบัน្តสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาทั้งพื้นฐาน มีสิทธิได้รับประโยชน์จากการศึกษา ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ตลอดจนคุณธรรมของเด็กที่ไม่มีผู้ดูแลให้ได้รับการพัฒนาไปน้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตลอดจนคุณธรรมของเด็กที่ไม่มีผู้ดูแลให้ได้รับการสืบทอดและศึกษาอบรมจากครูด้วย และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (คณะกรรมการขับเคลื่อนการด้านสิทธิมนุษยชน องค์การสภาพัฒนาเด็ก ประเทศไทย. 2550 : 1-11) มีหลักการดำเนินการ ไม่เลือกปฏิบัติและประโยชน์สูงสุดของเด็ก กระหนกในคุณค่าและความสำคัญของเด็ก ตลอดจนส่งเสริมสิทธิพื้นฐานของเด็ก 4 ประการ คือ

- พัฒนาบุคลากร ด้วยการ:

  1. สิทธิในการอยู่รอด ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับบริการด้านสาธารณสุข ได้รับการจดทะเบียนและมีชื่อทันทีตั้งแต่เกิด
  2. สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง ได้แก่ การคุ้มครองจากการทำร้ายทางรุณกรรม ถูกทอดทิ้ง การแสวงหาผลประโยชน์ การลักพา ฯลฯ
  3. สิทธิในการได้รับการพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ ศติปัญญา และอารมณ์

4. สิทธิในการมีส่วนร่วม ได้แก่ การแสดงความคิดเห็น การได้รับข้อมูลข่าวสาร การแสดงออกทางศาสนา หรือความเชื่อของเด็ก รวมถึงการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่หนังสืออื่น ๆ เพื่อเด็ก

2.3 ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาในสถานพัฒนาเด็ก ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อน入园ทั้งสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระบะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกว่าอย่างอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 6)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่อบรมเด็กวัย จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 5)

เป็นมุขย์ที่มีอยู่แล้วในทุกๆ การศึกษา แต่ในชั้นเรียนภาษาไทย นักเรียนต้องมีความตื่นเต้น กระตือรือร้น ในการฟัง การอ่าน การเขียน และ การคิด ซึ่งจะช่วยให้การเรียนภาษาไทยเป็นสิ่งที่น่าสนใจและน่าสนุกมากขึ้น

2.4 แนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัย

การเรียนต้นเป็นจุดสำคัญของงานทุกชนิด ในงานแห่งชีวิต จุดเริ่มต้นคือการเรียนชีวิตในเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในหมู่นักจิตวิทยาและนักการศึกษาว่า เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ขวบ เป็นช่วงที่สำคัญช่วงหนึ่งของชีวิตที่สมองมีการเจริญเติบโตมากกว่าทุกๆ ช่วงอายุ และเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการปูพื้นฐานทักษะต่างๆ ให้แก่เด็ก เพื่อมีความพร้อมในการที่จะพัฒนาในระดับต่อไป (ส่วนส่งเสริมการศึกษานอกระบบและพัฒนาการตามเยาวชน. ม.ป.ป. : 4-6)

การจัดการศึกษาปฐมวัย พัฒนาขึ้นมาโดยแนวคิด ต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็ก พัฒนาการของมนุษย์ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์

เริ่มตั้งแต่ปฐมชนิดต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัย จะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน เด็กแต่ละคนจะเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัย ซึ่งบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัย เริ่มตั้งแต่ปฐมชนิดถึง 5 ขวบ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์มีผลลัพธ์ที่หลากหลาย ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ การที่เด็กมีปัญหามนุษย์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยเด็กจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเองและการเรียนรู้จะเป็นไปได้ถ้าเด็กได้ใช้ประสานสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสศึกษาเรียนรู้ความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยายกาศที่เป็นอิสระ อบอุ่น และปลดปล่อย ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนของเด็ก และเนื่องจาก การเรียนรู้เป็นพื้นฐานของพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น ทั้งคนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะมาเข้าสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตร จึงยึดแนวคิดที่จะให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ด้วยตัวเด็กเองในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์คิด แก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโต ช่วย

พัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา จากการเล่นเด็กมีโอกาสเกิดขึ้นใหม่ส่วน
ต่างๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์ และแสดงออกถึง
ตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่นสร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นกับธรรมชาติรอบตัว

4. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็ก
อาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกัน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ถือว่า
ผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการ
เรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททาง
สังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนา เกิดการเรียนรู้ และอยู่
ในกลุ่มคนที่มาจากการพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตน ได้อย่างราบรื่น มีความสุข

สรุปว่า แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยพัฒนาขึ้นมาจากการแนวคิดเกี่ยวกับการ
พัฒนาการเด็ก พัฒนาการของมนุษย์ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้สืบเนื่องมาจากประสบการณ์
ต่างๆ ที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากการบูรณาการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับ
บุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว แนวคิดเกี่ยวกับการเด่นของเด็ก และแนวคิดเกี่ยวกับ
วัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็ก

3. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 1-5)

สภาพวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง ได้สร้าง
ความกดดันให้เกิดความจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของไทย
ให้สามารถผลิตผู้ที่มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมและจริยธรรม อีกทั้งรู้เท่าทันการ
เปลี่ยนแปลงสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ จากผลงานวิจัยทาง
การแพทย์ พบว่าเด็กปฐมวัยไทยจำนวนมากถึง 1 ใน 6 มีพัฒนาการล่าช้า ไม่สมวัย โดยมี
อัตราส่วนเพิ่มขึ้นตามอายุ แสดงว่าเด็กเหล่านี้ขาดโอกาสเรียนรู้และขาดการอบรมเลี้ยงดูที่
เหมาะสม รวมทั้งจำนวนเด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาพิเศษมีเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้
ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงจำเป็นต้องทราบนักถึงปัญหา มีการเฝ้าระวังและดำเนินการให้ความ
ช่วยเหลือเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปีทุกกลุ่มตัว แต่แรกเกิดตลอดจนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการ
จัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการและศักยภาพของเด็ก

ปัญหาของสังคมประการหนึ่งที่มีผลกระทบอย่างยิ่งคือเด็กปฐมวัยไทย คือ ความอ่อนแ้อยของสถาบันครอบครัวในการทำหน้าที่อบรมเด็กปฐมวัยจำนวนหนึ่ง อาจได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมอันส่งผลต่อกุญภาพชีวิตของเด็กทั้งในบ้านและนอกบ้าน นอกจากนี้ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ ส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อสุขภาพอนามัยและพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย รวมทั้งการหลังไหลเข้ามาของวัฒนธรรมต่างๆ จากภายนอกส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ทำให้จำเป็นต้องทราบถึงความสำคัญของการดำเนินการลดภัยพิษของวัฒนธรรมในสังคมตนเอง การพัฒนาเด็กที่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตทางสังคมของเด็กซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกันไปจึงมี

ความสำคัญ

ในโลกที่ความรู้และเทคโนโลยีเกิดขึ้นมากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์ไม่สามารถจำกัดอยู่ในอิทธิพลของความรู้ไม่ได้อีกต่อไป มนุษย์จำต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถเติบโตและเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต และต้องเริ่มตั้งแต่แรกเกิด โดยการปลูกฝังให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการรับรู้ เรียนรู้ และมีความสามารถในการแสดงออกความรู้ กลั่นกรองข้อมูล เลือกใช้และนำมาใช้ในสถานการณ์ที่ต้นต้องการ ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้มนุษย์ยังจำเป็นต้องมีความสามารถในการเรียนรู้จากผู้อื่นและมีลักษณะที่ทำให้ผู้อื่นยินดีที่จะแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนหยิบยื่นโอกาสในการเรียนรู้ให้ คุณสมบัติที่เอื้อต่อการเริ่มต้นการทำงานตลอดชีวิตดังกล่าวจำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่ปฐมวัยและต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จากการแสดงความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่ผ่านมา พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนเห็นคุณค่าของการศึกษาและทราบถึงศักยภาพของบุตรหลานที่จะต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้คนในชุมชนจำนวนมากเริ่มมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามายื่นรับรู้และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตน รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ความเปลี่ยนแปลงทางความคิดดังกล่าว ก่อให้เกิดความคาดหวังและผลลัพธ์ให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ เพื่อให้การศึกษาที่จัดโดยสถานศึกษา ทุกแห่งมีมาตรฐานทัดเทียมกัน

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและมาตรฐานนี้จำเป็นจะต้องมีการนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ที่เหมาะสม ดังนั้นจึงได้มีการกำหนดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัด

ประสบการณ์การเรียนรู้ ให้ผู้เด็กวัยซึ่งสามารถนำหลักสูตรฉบับนี้ไปพัฒนาเด็กได้ถูกต้อง
เหมาะสมนี้ประดิษฐิภาพและมาตรฐานเดียวกัน ตลอดสังกับพระราชบัญญัติการศึกษา^๑
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

1.1 ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการ
อบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็ก
แต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้อ
อาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างரากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็น^๒
มนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

1.2 หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการพัฒนาการ
ตลอดจนการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ด้วยปัญญาพัฒนาที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู
หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้
เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างสมดุลและเต็มตาม
ศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

1.2.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็ก

ปฐมวัยทุกประเภท

1.2.2 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ
โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิธีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม
และวัฒนธรรมไทย

1.2.3 พัฒนาเด็ก โดยองค์รวมผ่านการเต้นและกิจกรรมที่เหมาะสม

กับวัย

1.2.4 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้

อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

1.2.5 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และ

สถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

2. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 6-24)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี จัดขึ้นสำหรับพ่อแม่ผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเด็กและพัฒนาเด็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการอบรมเด็กและจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล

2.1 จุดหมาย

การพัฒนาเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี นุ่งส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และศติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และความแต่ต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

- 2.1.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดี
- 2.1.2 ใช้อวัยวะของร่างกายได้คล่องแกล่่วปะalanสัมพันธ์กัน
- 2.1.3 มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย
- 2.1.4 รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
- 2.1.5 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 2.1.6 สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
- 2.1.7 สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

2.2 คุณลักษณะตามวัย

ช่วง 3 ปีแรกของชีวิตวัยเด็กเป็นช่วงระยะที่สำคัญที่สุด เนื่องจากสมองของเด็ก มีการเจริญเติบโต และพัฒนาอย่างรวดเร็ว พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูจึงควรทราบหน้าที่ ความสำคัญของพัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และศติปัญญา โดยที่พัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดตามวัย หรือความพร้อมของเด็กและมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้นอย่างต่อเนื่องตามวัย ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนในช่วงระยะเวลาหนึ่ง พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูจำเป็นต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์

2.3 สาระการเรียนรู้

เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีสามารถรับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวได้ตั้งแต่เกิด พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูถือเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กได้ พัฒนาศักยภาพของตนเองย่างเต็มที่ โดยวางรากฐานการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ให้เด็กมี ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัวและกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวในชีวิตประจำวัน ซึ่งเด็กจะ รับรู้และเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ทั้ง 5 และการเคลื่อนไหว จากเรื่องที่ง่ายไปสู่เรื่องที่ ซับซ้อนมากขึ้นตามความสามารถของวัย การอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กให้เหมาะสมกับ ความต้องการ ความสนใจ พัฒนาการ และความสามารถของเด็กจึงจำเป็นต้องคำนึงถึง ประสบการณ์สำคัญ และสาระที่เด็กในวัยนี้ควรเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นพื้นฐาน การเรียนรู้ที่จะชื่อมโยงความคิดในระดับที่สูงขึ้นต่อไป และสาระการเรียนรู้ กำหนดเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.3.1 ประสบการณ์สำคัญ

- 1) ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นในตัวเด็ก เพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะในระยะ แรกเริ่มชีวิตหรือช่วงระยะเวลาที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นรากฐานของ พัฒนาการก้าวต่อไปของชีวิตบุคคลแต่ละคน ตลอดจนเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดความ สามารถ แรงจูงใจ ไฟเรียนรู้ ให้เด็ก และความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนของเด็ก ที่จะ สร้างผลต่อเนื่องจากช่วงวัยเด็ก ไปสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ประสบการณ์สำคัญจะเกี่ยวข้องกับการ จัดสภาพแวดล้อมทุกด้านที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความสามารถในการสร้าง ความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัว ในวิธีชีวิตของเด็กและในสังคมภายนอก อันจะสั่งสมเป็น ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาต่อเนื่องไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ประกอบด้วยการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูในการสนับสนุนให้เด็กได้มี ประสบการณ์ด้วยการใช้ประสบการณ์ทั้ง 5 การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย การ สร้างความรักความผูกพันกับคนใกล้ชิด การปฏิสัมพันธ์กับผู้คนและสิ่งต่างๆ รอบตัว และ การรู้จักใช้ภาษาถือความหมาย ดังนี้ การฟิกทักษะต่างๆ ผ่านการปฏิบัติจริงประจำวัน และการเล่นเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการเลียนแบบ ลองผิดลองถูก สำรวจ ทดลอง และ มีอุปกรณ์ทำจริง การปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของ บุคคล และธรรมชาติรอบตัวเด็กตามบริบท

ของสภาพแวดล้อม จำเป็นต้องมีการจัดประสบการณ์สำคัญแบบองค์รวมที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ดังต่อไปนี้

2) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ (กล้ามเนื้อแขน-ขา-ลำตัว) กล้ามเนื้อเล็ก (กล้ามเนื้อมือ-นิ้วนิ้ว) และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาท (กล้ามเนื้อมือ-ประสาทตา) ในการทำกิจกรรมประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายตามจังหวะดนตรี การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส การเล่นของการเดิน ให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อและระบบประสาท เห็นควรให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้ การทรงตัว การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อและระบบประสาท เห็นควรให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมและการเล่นในสภาพแวดล้อมใกล้ตัว ให้รับประสบการณ์การใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างแขนกับขา มือกับปาก มือกับตาไปด้วยกัน

3) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ และความรู้สึกที่เหมาะสมกับวัย มีความสุข ร่าเริง แจ่มใส ได้พัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเอง จากการปฏิบัติ กิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น เล่น พัฒนา ท่องคำล้อของ ร้องเพลง เป็นต้น

ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การรับรู้อารมณ์หรือความรู้สึกของตนเอง การแสดงอารมณ์ที่เป็นสุข การควบคุมอารมณ์และการแสดงออก พ่อแม่หรือผู้ดูแลเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้เด็กรู้สึกเป็นที่รัก อบอุ่น มั่นคง เกิดความรู้สึกปลดปล่อย ไว้วางใจ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กสร้างความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

4) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวในชีวิตประจำวัน ได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เช่น เล่นอย่างอิสระ เล่นรวมกลุ่มกับผู้อื่น แบ่งปันหรือให้รู้จักรอยalty ให้ภายนอกความต้องการ ช่วยเหลือตนเองในกิจกรรมประจำวัน ได้

ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การช่วยเหลือตนเอง การปรับตัว อยู่ในสังคม เด็กมีโอกาสได้เล่นรวมกลุ่มหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นเด็กวัยเดียวกันหรือต่างวัย เพศเดียวกันหรือต่างเพศหรือผู้ใหญ่อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนฝึกให้ช่วยเหลือตนเองในกิจกรรมประจำวันตามวัยที่เด็กสามารถทำได้

5) ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวในชีวิตประจำวันผ่านประสบการณ์สัมผัส ทั้ง 5 และการเคลื่อนไหว ได้พัฒนาการใช้ภาษาสื่อความหมายและความคิด รู้จักสังเกต คุณลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง ผิวสัมผัส ใจจำชื่อเรียกดึงต่างๆ รอบตัว มีการฝึกการใช้อวัยวะรับสัมผัสด้วย ได้แก่ตา หู จมูก ลิ้น และพิวหนังในการแยกแยะสิ่งที่รับรู้และเรียนรู้เกี่ยวกับความเหมือน ความแตกต่าง และมิติสัมพันธ์

ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การสังเกต การฟัง การคิด การแก้ปัญหา และภาษา เด็กควรได้รับการชี้แนะให้รู้จักคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งต่างๆ รอบตัว สังเกตวัตถุหรือสิ่งของที่มีสีสันและรูปทรงที่แตกต่างกัน เด็กควรได้ฝึก การฟัง เสียงต่างๆ รอบตัว โดยเฉพาะเสียงพูดพยายามล้อเลียนของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู เพื่อ กระตุ้นให้เด็กออกเสียงและเลียนเสียงจนพัฒนาเป็นคำพูดที่สื่อความหมายได้มากขึ้น เด็กควรมีโอกาสสำรวจ ก้นครัว ห้องนอน ห้องล้วนๆ ที่เป็นของจริง สิ่งของที่เดินแบบของจริง และสิ่งของที่ไม่มีรูปแบบชัดเจน ตลอดจนฝึกให้เด็กได้คิดวางแผน คิดตัดสินใจหรือคิดแก้ปัญหา ในเรื่องที่ง่ายๆ ด้วยตนเอง และให้เด็กได้แสดงออกถึงจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ ออกมาเป็นภาพวาดหรือบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ตามความสามารถของวัย

2.3.2 สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่จะให้เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี เรียนรู้ควรเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวเด็กเป็นลำดับแรกแล้วจึงขยายไปถึงเรื่องที่อยู่ไกลตัวเด็ก ซึ่งข้อมูลที่เด็กเริ่มต้นเรียนรู้มาจากการพูดคุยกันโดยชอบ ชี้ชวนให้ดู สอน หรือพูดบอก โดยพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู ให้เด็กรู้จักชื่อเรียกและคุณสมบัติของสิ่งต่างๆ ใกล้ตัวเด็ก สาระที่ควรเรียนรู้มีดังนี้

1) เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักชื่อของตนเอง เริ่มต้นจากชื่อเล่น ได้รู้จักรูปร่าง หน้าตาและชื่อเรียกส่วนต่างๆ ของร่างกาย ตลอดจนได้สำรวจ ความสามารถของตนเองในการทำสิ่งต่างๆ ได้ เช่น คลาน ได้ หยิบของได้ เป็นต้น

2) เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรจะมีโอกาสได้พบปะ โอกาสสรุจชื่อของพ่อแม่ พี่น้องและบุคคลต่างๆ ในครอบครัว ตลอดจนมีโอกาสได้พบปะ พูดคุย ทำความรู้จักกับชื่อเรียกหรือบรรพนามแทนตัวของญาติหรือผู้เลี้ยงดู รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในครอบครัว ชุมชนและสังคม-วัฒนธรรมที่อยู่ใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน เช่น เก็บกับพี่น้องในบ้าน ไปตลาดกับแม่ เป็นต้น

3) ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะได้รู้จักชื่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต รอบตัว รวมทั้งมีการเขื่อมโยงลักษณะหรือคุณสมบัติอย่างง่ายๆ ของสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติที่พบเห็นในชีวิตประจำวันจากการใช้แนะนำหรือสำรวจ

4) สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักชื่อของวัสดุต่างๆ เช่น เครื่องใช้หรือของเล่นที่อยู่รอบตัว รวมทั้งมีการเขื่อมโยงลักษณะหรือคุณสมบัติอย่างง่ายๆ ของสิ่งต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก เช่น สี รูปร่าง รูปทรง ขนาด ผิวสัมผัส เป็นต้น

2.4 การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ได้พัฒนาทักษะด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งสามารถจัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น ดังนี้

2.4.1 หลักการจัดประสบการณ์ ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่อไปนี้

- 1) เลี้ยงดูเด็กให้มีสุขภาพที่ดีและปลอดภัย
- 2) มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กด้วยวิชาการและทำท่าทีที่อบอุ่นเป็นมิตร
- 3) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ความต้องการและพัฒนาการของเด็ก

- 4) จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก
- 5) ประเมินการเรียนรู้เดิม โตและพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
- 6) ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา

ในการพัฒนาเด็ก

2.4.2 แนวทางจัดประสบการณ์

- 1) คุณภาพอนามัยและตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางร่างกายและจิตใจของเด็ก

- 2) สร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจ และความมั่นคงทางอารมณ์

ความมั่นคงทางอารมณ์

- 3) จัดประสบการณ์ตรง ให้เด็กได้เลือก ลงมือกระทำและเรียนรู้จาก

ประสบการณ์ที่ 5 และการเคลื่อนไหวผ่านการเล่น

- 4) เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่แวดล้อมและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กอย่างหลากหลาย

- 5) จัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้และของเล่นที่สะอาด ปลอดภัย
เหมาะสมกับเด็ก
6) ใช้การสังเกตและติดตามการเรียนรู้โดยพัฒนาการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
7) ให้ครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก

2.5 การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ควรประเมินทุกช่วงอายุ เพราะเด็กเล็กมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและสมองอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในช่วงชีวบีแรกและมีความสื่อยังต่อสภาพความผิดปกติต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องได้ร่วงและติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด พ่อแม่ ผู้เดี่ยวๆ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเด็กและพัฒนาเด็ก ควรสังเกตพัฒนาการเด็กจากคุณลักษณะตามวัย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กแต่ละคน หากพบความผิดปกติ ต้องรีบพาไปพบแพทย์หรือผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเพื่อหาทางแก้ไขหรือบำบัด ฟื้นฟูโดยเร็วที่สุด โดยมีหลักในการประเมินพัฒนาการ ดังนี้

2.5.1 ประเมินพัฒนาการของเด็กครบถ้วนด้าน

2.5.2 ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

2.5.3 ประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย ครอบคลุมการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในกิจกรรมต่างๆ และกิจวัตรประจำวันหรือสัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิดกับเด็ก

2.5.4 บันทึกพัฒนาการลงในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็กของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข หรือของหน่วยงานอื่น

2.5.5 นำผลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการไปพิจารณาจัดกิจกรรม เพื่อ

เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้และมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย

2.6 การใช้หลักสูตร

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พ่อแม่ ผู้เดี่ยวๆ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเด็กและพัฒนาเด็ก จะนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเจตนาณ์ของหลักสูตร ที่มุ่งเน้นการอบรมเด็กและส่งเสริมการเรียนรู้ เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 3 ปีควรได้รับการอบรมเด็กจากพ่อแม่หรือบุคคลในครอบครัว แต่เนื่องจากสภาพ

เศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ต้องออกໄไปทำงานนอกบ้าน ประกอบกับครอบครัวส่วนใหญ่มักจะเป็นครอบครัวเดี่ยว พ่อแม่ต้องนำเด็กไปรับการเลี้ยงดูในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งเปรียบเสมือนบ้านที่สองของเด็ก ดังนั้น ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และผู้เกี่ยวข้องในการเลี้ยงดูเด็ก ควรดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามปรัชญาและหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่มุ่งเน้นการอบรมเด็กและส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน รวมทั้งการประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2.7 การจัดการศึกษาปฐมวัย (เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี) สำหรับกลุ่มเยาวชนฯ

การจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความสามารถพิเศษ สามารถปรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เหมาะสมกับศักยภาพของเด็กแต่ละประเภท โดยเฉพาะเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี มีความต้องสื่อสารความคิดปักใจ พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด หากพบความคิดปักใจของช่วยเหลือบ้าบัด ที่นี่พูดเร็วที่สุด

2.8 การเชื่อมต่อของการศึกษาปฐมวัย (เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี) กับการเรียนรู้ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ก่อนที่เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีจะเข้าสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการเตรียมตัวพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเด็กและพัฒนาเด็กในการสร้างรอบต่อการเรียนรู้ของเด็กที่ได้ประสบการณ์จากบ้านสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพราะเด็กจะต้องปรับตัวในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคล สถานที่ และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างไปจากบ้าน การเชื่อมต่อซึ่งมีผลให้เด็กได้รับการอบรมเด็กและ การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

3. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546:

25-40)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการจัดการศึกษา ในลักษณะของการอบรมเด็กและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล

3.1 จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี นุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

3.1.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี

3.1.2 กล้ามเนื้อ宦ุ่นและกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและ

ประสานสัมพันธ์กัน

3.1.3 มีสุภาพจิตดี และมีความสุข

3.1.4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

3.1.5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการ

ออกกำลังกาย

3.1.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

3.1.7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

3.1.8 อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตามเป็นสมาชิกที่ดีของ

สังคมในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากรุณาธิรัตน์ทรงเป็นประมุข

3.1.9 ใช้ภาษาอื่นๆ ได้เหมาะสมกับวัย

3.1.10 มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหา ได้เหมาะสมกับวัย

3.1.11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

3.1.12 มีจงใจที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการสำรวจหาความรู้

3.2 คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้นๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3-5 ปี เพื่อเด็กมีความต้องการและสนใจที่จะลองทำ ให้เด็กแต่ละวัย ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกัน เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัย ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกัน จะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเด็กที่ที่กำหนดไว้และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ หรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันท่วงที

3.3 ระยะเวลาเรียน

ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1-3 ปีการศึกษาโดยประมาณ
ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.4 สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริม
พัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการ
พัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือ
กระบวนการ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี
กระบวนการ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี
จะเป็น เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่ที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และ
สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่
เด็กสนใจ จะไม่นำเนินเนื้อหา การห้องจำ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการ
จำเป็นต้องนຽณการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะ
ทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น
ขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึกที่ดีต่อ¹
ตนเองและผู้อื่น รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมีคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสม
กับวัย เป็นต้น ผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษา อาจนำสาระการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วยการ
สอนแบบบูรณาการหรือเลือกใช้วิธีการที่สอดคล้องกับปัจจัยและหลักการจัดการศึกษา
ปฐมวัย

3.5 การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา
แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิด²
ความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม
ความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม
และสติปัญญา โดยมีหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

3.5.1 หลักการจัดประสบการณ์

1) จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวม

อย่างต่อเนื่อง

2) เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนับสนุนความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่าง
ระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

3) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการ
และผลลัพธ์

4) จัดการประเมินพัฒนาการ ให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และ
เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

5) ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

3.5.2 แนวทางการจัดประสบการณ์

- 1) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ หมายกับ
อายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 2) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้
คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ พัฒนาไปทาง สำรวจ เด่น สังเกต
สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- 3) จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและ
สาระการเรียนรู้

4) จัดประสบการณ์ให้เด็กได้รีเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือ
กระทำ และนำเสนอความคิด โดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้
ร่วมกับเด็ก

5) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุข และเรียนรู้การทำ
กิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

6) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่
หลากหลาย และอยู่ในวิธีชีวิตของเด็ก

7) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้
ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

8) จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและ
แผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

- 9) ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประชุมการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุนต่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ
 10) จัดทำสารนิเทศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในหัวเรียน

3.6 การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณา ปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคน ได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

- 3.6.1 ประเมินพัฒนาการของเด็กรอบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
- 3.6.2 ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
- 3.6.3 สภาพการประเมินควรมีลักษณะเข้าเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรม

ประจำวัน

- 3.6.4 ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือหลากหลายที่ก้าวไปเป็นหลักฐาน
- 3.6.5 ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมากับเด็ก รวมทั้งใช้เหล็กข้อมูลหลายด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3-5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

3.7 การจัดหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาร่วมกับครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงานและสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนกำหนด จุดหมายของหลักสูตรที่มุ่งให้เด็กมีการพัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างของบุคคล

เพื่อพัฒนาเด็กให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ เกิดทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่เด็ก และในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจะต้องสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

3.8 การจัดการศึกษาปฐมวัย (เด็กอายุ 3-5 ปี) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความสามารถพิเศษ สามารถปรับมาตราฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เหมาะสมกับศักยภาพของเด็กแต่ละประเภท

3.9 การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1

การสร้างรอยเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษา ปีที่ 1 มีความสำคัญอย่างยิ่ง บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องให้ความสนใจต่อการซ่วยลดช่องว่างของความไม่เข้าใจในการจัดการศึกษาห้องสองระดับ ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ตัวเด็ก ผู้สอน ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ทั้งระบบ บุคลากรที่จะต้องร่วมมือกัน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนระดับปฐมวัย ผู้สอนระดับประถมศึกษา ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษา

3.10 การกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงาน

การจัดการศึกษาปฐมวัยมีหลักการสำคัญในการให้สังคม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่น โดยเฉพาะ โดยเฉพาะสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ ดังนั้นเพื่อให้ ผลผลิตทางการศึกษาปฐมวัย มีคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้อง กับความต้องการของชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินและ รายงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา วางแผน และดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง ดังนั้น การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ บริหารการศึกษาและระบบการประกันคุณภาพที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยต้องมีการ

ดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ตั้งแต่ระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในรูปแบบของ คณะกรรมการที่มานาคบุคคลทุกระดับและทุกอาชีพ การกำกับดูแลและประเมินผลต้องมีการรายงานผลจากทุกระดับให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อนำข้อมูลจากการรายงานผล มาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

สรุปว่า หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 เป็นหลักสูตรเพื่อการพัฒนาเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเด็กและ การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนอง ต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรมที่ เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐาน คุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

4. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553 : 1) ได้จัดทำและปรับปรุงเนื้อหาและ หลักเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ตามบริบทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความเหมาะสมและเป็นปัจจุบันเพื่อรับนวัตกรรมต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการสอดคล้อง กับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 และเป็นการ เตรียมความพร้อมที่จะรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) ซึ่งรัฐบาล ได้รับความไว้วางใจให้เป็นตัวแทนประเทศไทยในการประชุมมูลนิธิในกรุงโซล เมื่อ วันที่ 18 สิงหาคม 2552 มีมติเห็นชอบข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ และมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2553 : 5) ได้นิยามศิพท์เกี่ยวกับการดำเนินงานไว้ ดังนี้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเด็ก อายุ 0-6 ปี จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ ให้เด็กเล็กมีความพร้อมค้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง บุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คัดเลือกและแต่งตั้งจากครูผู้คุ้มครองเด็กเพื่อปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบดูแลบุคลากรและการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ครูผู้คุ้มครองเด็ก หมายถึง บุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือกและแต่งตั้งจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่หลักในการอบรมเด็ก จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

ผู้ช่วยครูผู้คุ้มครองเด็ก หมายถึง บุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือกและแต่งตั้งจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูผู้คุ้มครองเด็กในการอบรมเด็ก จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

เด็กเล็ก หมายถึง เด็กอายุระหว่าง 2-5 ปี ที่เข้ารับการอบรมเด็ก จัดประสบการณ์ และพัฒนาความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง บุคคลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา

กรณีส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นปัจจุบัน 适合 ดังนี้ ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการ ดังนี้

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ แบ่งการบริหารจัดการเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงาน

ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2553 : 4)

2. มาตรฐานด้านบุคลากร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ช่วยเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ช่วยเด็ก ผู้ประกอบอาหาร และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น ซึ่งต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เด็ก รวมถึงส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็ก ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมสมอย่างมีคุณภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 14)

3. มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

การก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ได้แก่ อาคารเรียน บริเวณพักผ่อน ลานกีฬา สนามเด็กเล่น และสาธารณูปโภคต่างๆ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 21)

4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

การอบรมเด็ก จัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและการกำกับดูแลตามประเมินผล ในด้านงานหลักสูตร งานการสอน โดยใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 27)

5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายใต้ภูมิปัญญาในชุมชน

เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จัก เสือกสารภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ ความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 46)

6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้ มาตรฐานในการอบรมเด็กๆ จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย อย่างครอบคลุม กว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริม การสร้างเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 52)

สรุปว่า มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการ 5. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของ ชนชาวไทย ส่วนที่ 8 สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา มาตรา 49 ความว่า บุคคลย่อมมีสิทธิ เสมอ กันในการรับการศึกษามิén้อยกว่า 12 ปีที่รู้จะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดย ไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยรวมถึงผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาพยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตั้งแต่ล่างและ การสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัศน์เที่ยงกับ บุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของ ประชาชน การเรียนรู้ทั่วตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและ ส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ (ราชกิจจานุเบกษา. 2550 : 15)

สรุปว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้ชนชาวไทย ทุกคน ให้มีสิทธิเสมอ กันในการรับการศึกษามิén้อยกว่า 12 ปีที่รู้จะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดย ไม่เก็บค่าใช้จ่าย

5.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 4-17) มีจุดเน้นที่จะให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นนุชน์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ ตระปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ในการดำเนินการดังกล่าวจะมีหน่วยงานหลายหน่วยงานมีส่วนร่วม แต่ที่สำคัญมากคือหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มีบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ขึ้นในสถานศึกษาดังต่อไปนี้

1. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกว่าอย่างอื่น
2. โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น
3. ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษาก่อโรงเรียนบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสังเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่น เป็นผู้จัด

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสดง才华ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรักษาภารกิจเดือดร้อนมีปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับ

สภาพปัจจุบันและความต้องการ รวมทั้งหัวข้อการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพึงอ่อน ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น

หนังหรือทุกรูปแบบที่ไม่กระทำการดังนี้
มาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา ลดความต้องกับนโยบายและได้มาตรฐาน การศึกษา รวมทั้งการเสนอแนวทางการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บกครยงต วนพงษ์เง น
มาตรฐาน 58 มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้วยงบประมาณ การเงิน และ^๑
ทรัพย์สิน ทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน
เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานบันนศาสนาน สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น
และต่างประเทศ มาใช้จัดการศึกษา ดังนี้

- และค่างบประมาณในการดำเนินการฯ

  - ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด
  - ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานบันท厮นา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาค ทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ตามความหมายสมและควรจะเป็น
ทั้งนี้ให้รู้และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดม
ทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี
ตามความหมายสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ตามความเห็นชอบของรัฐสภาฯ ให้ไว้ใน พ.ศ. ๒๕๔๒ นี้แนวทางการจัดการศึกษา
สรุปว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีแนวทางการจัดการศึกษา
เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ ศติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม ว
จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข และมุ่ง
จะให้องค์กรทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เด็ก เยาวชน ประชาชน สามารถดูแลตนเอง ครอบครัว ชุมชน
ท้องถิ่น ให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

5.3 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (ราชกิจจานุเบกษา 1-19) ได้กำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณสุขให้หมายประการ โดยเฉพาะ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทaya และองค์การบริการส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณสุข เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

1. การจัดการศึกษา
2. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และ

ผู้ด้อยโอกาส

มาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณสุขเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตน คือ การจัดการศึกษา

มาตรา 23 เทศบาล เมืองพัทaya และองค์การบริหารส่วนตำบล อาจมีรายได้จากการเรียกค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ คือ ภาษีเพื่อการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา 24 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมีรายได้จากการเรียกค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ คือ ภาษีเพื่อการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

สรุปแนวทางการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณสุข ซึ่งการจัดการศึกษาเป็นการบริการสาธารณสุขอย่างหนึ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบริการได้ตามความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.4 แนวโน้มการจัดการศึกษาในองค์กรปัจจุบันส่วนท้องถิ่นระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2545-2559)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553 : 1-4) ได้จัดทำแนวโน้มการจัดการศึกษาในองค์กรปัจจุบันส่วนท้องถิ่นระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2545-2559) ขึ้น โดยมีสาระที่เกี่ยวกับบทบาทการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล ด้านการจัดการศึกษาปัจจุบันวัยเด็กนี้

5.4.1 การกิจด้านการจัดการศึกษาปัจจุบันวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กปัจจุบันวัยได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.4.2 นโยบายด้านการจัดการศึกษาปัจจุบันวัย จัดการศึกษาให้เด็กปัจจุบันวัยได้เข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานบัน្តศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปัจจุบันวัย

5.4.3 เป้าหมายด้านการจัดการศึกษาปัจจุบันวัย

1) เพื่อให้เด็กปัจจุบันวัยได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานบัน្តศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปัจจุบันวัย

3) จัดการศึกษาปัจจุบันวัยในสถานพัฒนาเด็กปัจจุบันวัย โรงเรียนหรือศูนย์การเรียน

4) ดำเนินการและหรือส่งเสริม สนับสนุน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน

สังคมอื่นให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษาแก่บุตรบุคคลที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา จริยธรรม และความสามารถจัดการศึกษาปัจจุบันวัยได้ตามที่ต้องการและเหมาะสม

5.5 พระราชนัญญติสภาพัฒน์และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

5.5.1 การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาพัฒน์จัดตั้งขึ้นตามประกาศคณะปฏิรูป ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ในขณะนั้นไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลทำให้การบริหารงานไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความคล่องตัวในการบริหารงาน สมควรปรับปรุงฐานะของสภาพัฒน์ และการบริหารงานของสภาพัฒน์ใหม่ให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนได้มากขึ้น รวมทั้งการยกฐานะสภาพัฒน์มีรายได้ตามกฎที่กำหนดไว้ไปสู่ประชารชน ได้มากขึ้น รวมทั้งการยกฐานะสภาพัฒน์มีรายได้ตามกฎที่กำหนดไว้ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2547 : 19)

5.5.2 โครงสร้างรวมอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล พระราชนัญญติสภาพัฒน์และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2547 : 22-23) กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

1) หน้าที่ทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ การพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (มาตรา 66)

2) หน้าที่ท่องเที่ยงการบริหารส่วนตำบลกระทำในเขตตำบล ต้องกระทำในเขต

องค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 67) ดังต่อไปนี้

2.1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

2.2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางดิน และที่สาธารณะ รวมทั้ง

กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

2.3) ป้องกันโรคและระจันโรคติดต่อ

2.4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

2.7) คุ้มครอง ดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.8) นำร่องยกระดับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการอ่าน

ดีของ ห้องถันตามความจำเป็นและสมควร

2.9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณ

หรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

3) การกิจและหน้าที่ที่องค์กรบริหารส่วนดำเนินการ (มาตรา 68)

ดังต่อไปนี้

3.1) ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค อุปโภค และการเกษตร

3.2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

3.3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

3.4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและ

สวนสาธารณะ

3.5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

3.6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

3.7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

3.8) การคุ้มครอง คุ้มครอง รักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณบดีของ

แผ่นดิน

3.9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์ขององค์กรบริหารส่วนดำเนิน

3.10) ให้มีตลาด ทำเทียนเรือ และทำข้าว

3.11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

3.12) การท่องเที่ยว

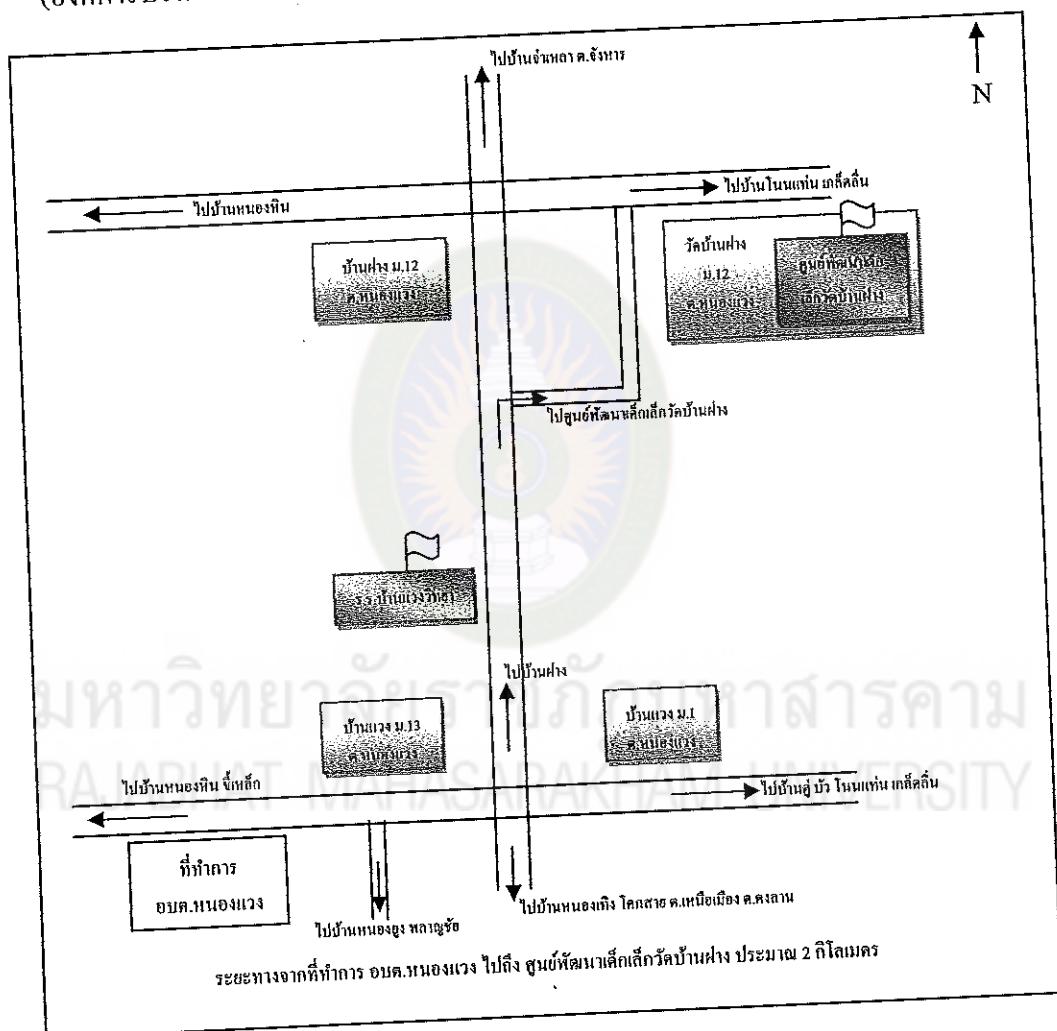
3.13) การผังเมือง

สรุปว่า พระราชบัญญัติสถาบันและองค์กรบริหารส่วนดำเนิน พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 กำหนดหน้าที่ที่องค์กรบริหารส่วนดำเนินต้องกระทำการตามมาตรา 67 ข้อ (5) คือ ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

จากระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปได้ว่า การที่จะพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นั้น จะต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และมีหน้าที่ต้องส่งเสริมการศึกษา รวมถึงการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็ก

เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาที่เต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

6. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลหนองแขม
(รายชื่อรายนาม ประจำปี พ.ศ. 2554 : 1-6)

แผนภาพที่ 2 แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง

ที่มา : ปรับปรุงจากแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2555-2557 (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง)

2554 : 1-6)

6.1 สภาพทั่วไป

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของที่ว่าการอำเภอเมืองร้อยเอ็ด ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองร้อยเอ็ด ประมาณ 10 กิโลเมตร

จำนวนหมู่บ้านในเขตพื้นที่ทั้งหมด 15 หมู่บ้าน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 8,094 คน แยกเป็นชาย 3,977 คน หญิง 4,117 คน จำนวนครัวเรือน 2,165 หลังคาเรือน (ข้อมูลณเดือนกรกฎาคม 2554)

6.2 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลหนองแวง เป็นภูเขาล้วนตอนลาด ที่ดินร้อยละ 88.57 เป็นพื้นที่ทำการเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำนา มีแหล่งน้ำธรรมชาติ กระจายอยู่ทั่วไป และสามารถนำไปใช้ทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ได้ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ เลขที่ 69 หมู่ 13 ตำบลหนองแวง และมีอาณาเขตตำบล ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลจังหาร อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลคงถาน ตำบลเหนื่อยเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันออก ติดกับตำบลยางใหญ่ ตำบลป่าฝ่า อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก ติดกับตำบลสีแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

6.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก อาชีพเสริมรองลงมาคือการทำไร่ยาสูบพันธุ์เตอร์กิช ปลูกผัก ก้าขาย รับจ้าง และบางส่วนรับราชการ

6.4 สภาพทางสังคม

การศึกษา ตำบลหนองแวงประกอบด้วยโรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 แห่ง

สถาบัน/องค์กรทางศาสนา ประกอบด้วยวัดและสำนักสงฆ์ 13 แห่ง

สาธารณสุข ตำบลหนองแวงมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2 แห่ง (บ้านแวง, บ้านแก้วลีน)

6.5 การบริการพื้นฐาน

6.5.1 การคุณน้ำคุณ การคุณน้ำคุณ โดยภาพรวมของตำบลอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้มีถนนลาดยางเป็นทางเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน และมีถนนคอนกรีตภายในหมู่บ้านประมาณร้อยละ 70

6.5.2 การໂທຣຄນາກມ ຕຳບລຫນອງແວງນີ້ໂທຣສັພ໌ສາຂາຮະນະ 20 ຕູ້ ກະຈາຍ

6.5.3 การไฟฟ้ามีไฟฟ้าใช้ถนนทั้ง 15 หมู่บ้าน

6.6 แหล่งน้ำธรรมชาติ

6.6.1 ถ่าน้ำ/หัวย จำนวน 1 แห่ง

6.6.2 ปีง หนอน้ำอื่น ๆ จำนวน 21 แห่ง

6.7 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

มีฝ่าย จำนวน 1 แห่ง และมีประปานุบ้าน จำนวน 13 แห่ง

6.8 สถานที่สำคัญของตำบล

6.8.1 ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดป้านฝาง

๖.๘.๒ សูบส្រីកម្មាប់ទិន្នន័យវាន់ខាងក្រោម

๖๘๓ สาเร็จพัฒนาไฟฟ้าก่อสร้างงานจั่งหวัดร้อยเอ็ด

๖.๘.๔ สำนักงานเขตฯ

๖.๘.๖ ໂຄງການພົມພາດ

๖.๘.๕ แนวโน้มการเติบโตของเศรษฐกิจไทย

6.8.7 ស្ថិកនឹងការសាន្តរោគ

៤.៣.១ តម្លៃផលិតផល

๖๐ วิสัยทัศน์

สิ่งแวดล้อมดี มีการศึกษาและวัฒนธรรม เป็นแหล่งผลิตเกียรติอันทรงคุณค่า ที่ดีของประชาชน

6.10 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบล

6.10.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

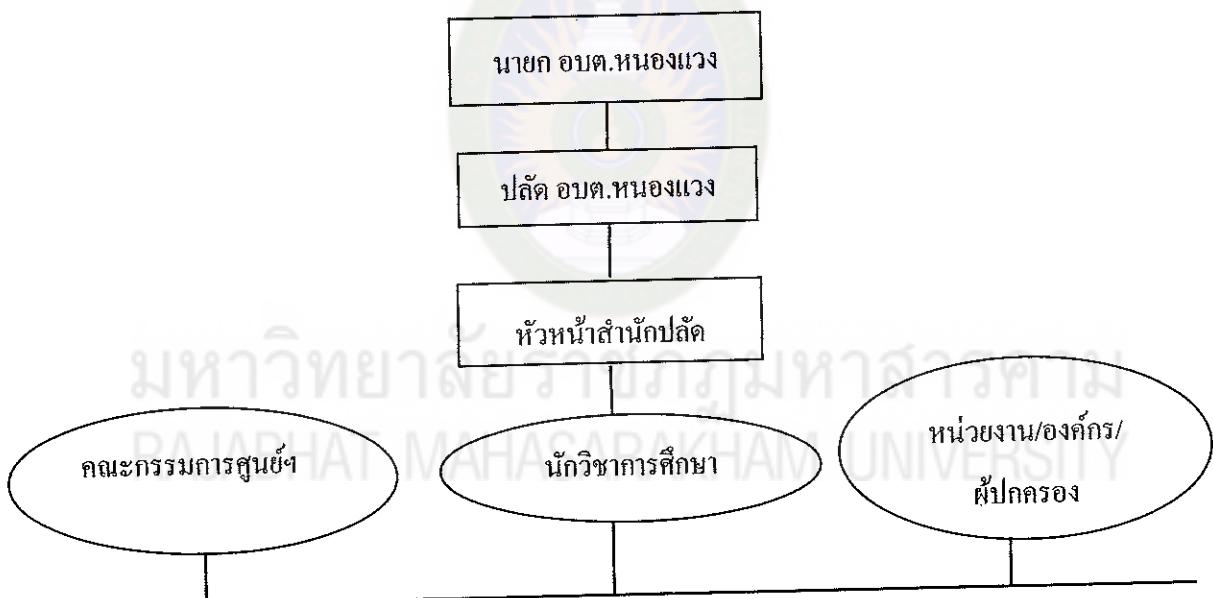
6.10.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา

6.10.3 ยุทธศาสตร์เป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์

6.10.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและเพิ่มศักยภาพในการสร้างอาชีพและรายได้ และ

6.10.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลให้สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐบาล

6.11 โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝาง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแรง (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝาง. 2554 : 1-43)

→ ด้านการบริหารขัดการศูนย์พัฒนาเด็ก.....นางวิภาวดี จันทะดวง,
นางสาวอรุณิชญา รัตนลักษณ์

→ ด้านบุคลากร.....นางสาวอรุณิชญา รัตนลักษณ์

→ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย.....นางวรพนิต ศรีแพลง

→ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร.....นางวิลัยรักษ์ วันนิจ

→ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน..นางสาวดาวรุ่ง อ่อนสาคร

→ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย.....นางวิลัยรักษ์ วันนิจ

แผนภาพที่ 3 โครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝาง

7. ข้อมูลทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝาง

(ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝาง. 2554 : 1-43)

7.1 วิสัยทัศน์

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝาง มุ่งพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เก่ง ดี มีคุณธรรมจริยธรรม พร้อมนำสู่การศึกษาระดับต่อไป และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

7.2 พันธกิจ

7.2.1 จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย (อายุ 2-5 ปี)

7.2.2 จัดการศึกษาให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสพสัมผัสทั้ง 5 โดยผ่านการสำรวจ เล่น ทดลอง การค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

7.2.3 พัฒนาเด็กโดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา

7.2.4 พัฒนาเด็กโดยยึดค่าธรรมเนียมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล

7.2.5 จัดประสบการณ์รูปแบบบูรณาการผ่านการเต้นเพื่อให้เด็กได้รับ

ประสบการณ์ตรง

7.2.6 พัฒนาเด็กโดยให้ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม

7.3 นโยบาย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝาง ดำเนินการจัดการศึกษาและจัดประสบการณ์ อบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยมุ่งเน้นให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ กับความต้องการของชุมชน/ ห้องถัน และประเทศไทยโดยรวม และกำหนดนโยบายในการดำเนินงานดังนี้

7.3.1 เด็กในเขตบริการเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูทุกคน

7.3.2 จัดทำ/ปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์ให้ตรงกับความต้องการของเด็กและชุมชน

7.3.3 จัดประสบการณ์โดยการมีส่วนร่วมและยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง

7.3.4 ระดมทรัพยากร ในชุมชน ให้ในการจัดประสบการณ์ให้เกิดประโยชน์

สูงสุด

7.3.5 ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาตนให้มีความก้าวหน้าใน

วิชาชีพทุกคน

7.3.6 พัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้ง

ในและนอกศูนย์ฯ

7.3.7 พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยครุเป็นแบบอย่างที่ดี

7.4 ปณิธานของครูผู้สอนเด็ก

จะนำความรู้ความสามารถจากประสบการณ์ในการเรียนรู้ มาพัฒนาให้เด็กมี พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรปฐมวัย

7.5 เป้าหมาย

7.5.1 ด้านการบริหารและการจัดการ

- 1) พัฒนาคุณภาพด้านการบริหารและการจัดการ ให้ได้มาตรฐาน
- 2) จัดทำสื่อและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 3) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- 4) จัดทำสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่
- 5) เด็กในเขตพื้นที่บริการเข้ารับการอบรมเดี่ยงคู 100 %

7.5.2 ด้านกระบวนการเรียนรู้

- 1) พัฒนาปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับบริบทของ

ชุมชน/ท้องถิ่น

- 2) จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม.

และการถ่ายทอดองค์ความรู้

- 3) พัฒนา จัดทำสื่อการเรียนการสอน มีทักษะในการใช้หมายความกับวัย

เด็ก

7.5.3 ศ้านบุคลากร

1) บุคลากร ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยการศึกษาอบรม

สัมมนา และวิชาชีพ

2) บุคลากรมีการทักษณศึกษาดูงานนอกสถานที่

3) บุคลากรมีความรู้ความสามารถตอบตามเกณฑ์มาตรฐาน

7.5.4 ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

1) ได้รับการประเมินมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในปี พ.ศ. 2550

2) จัดทำมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

7.6 ข้อมูลพื้นฐาน

7.6.1 ที่ดัง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝางวัดบ้านฝาง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง ตั้งอยู่ที่ศาสนสถาน วัดบ้านฝาง หมู่ที่ 12 ตำบลหนองแสง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

7.6.2 ประวัติและความเป็นมา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝาง จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2536 โดยพระครูอุดมกิตติประชุต และได้รับความเห็นชอบจากชุมชนและผู้ปกครองในเขตบริการ ทั้ง 8 หมู่บ้าน และกรมศาสนา กระทรวงการศึกษาและวัฒนธรรม อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อปี 2545 ได้รับการถ่ายโอนภารกิจลงอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

7.6.3 การจัดการศึกษา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝาง มีการจัดการศึกษา จำนวน 2 ระดับ ได้แก่

1) เด็กอายุระหว่าง 2-3 ปี จำนวน 35 คน

2) เด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี จำนวน 87 คน

7.6.4 ข้อมูลบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝาง

1) พระครูอุดมกิตติประชุต ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) นางวิลัยรักษ์ วันนิจ ครูผู้ช่วย

3) นางวรพนิต ศรแดง ครูผู้ช่วย

- 4) นางวิภาวดี จันทะดวง ครูผู้ช่วยเด็ก
 5) นางสาวดาวรุ่ง อ่อนสากร ครูผู้ช่วยเด็ก
 6) นางสาวอรุณิศา รัตนลักษณ์ ครูผู้ช่วยเด็ก

7.7 จุดเด่น

- 7.7.1 ได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครอง/ชุมชน ในการส่งเด็กเข้ารับการศึกษาและจำนวนมากที่สุดในจำนวนศูนย์เด็กเล็กในเขตพื้นที่ตำบลหนองแรงห้งหมด 3 ศูนย์
- 7.7.2 ชุมชนสัมพันธ์ เนื่องจากศูนย์เด็กตั้งอยู่ในวัด จึงมีการร่วมกิจกรรมระหว่างชุมชนกับครูผู้ช่วยเด็กในศูนย์ฯ หลากหลายกิจกรรม เช่น งานศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ งานบุญต่างๆ กิจกรรมตอบปัญหาระบบท่องเที่ยวเรียนในเขตพื้นที่ฯ

ตารางที่ 1 ข้อมูลการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และจำนวนเด็ก ประจำปีการศึกษา

2554

ห้องเรียน	จำนวนเด็ก (คน)			จำนวน ห้องเรียน
	ชาย	หญิง	รวม	
ห้องเด็กเล็ก 1	24	10	34	1
ห้องเด็กเล็ก 2	43	10	43	1
ห้องเด็กเล็ก 3	45	12	45	1
รวม			122	3

7.8 สนับสนุนเด็กเล่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้าน芳 มีสนับสนุนเด็กเล่นซึ่งมีเครื่องเล่นสำหรับเด็กอย่างเพียงพอ เช่น กระดานลิ้น ถุงมุก รูปปั้นสัตว์ ฯลฯ

7.9 ผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ในปีการศึกษา 2553

ในรอบปีที่ผ่านมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้าน芳 ได้ดำเนินการพัฒนาตามแผนปฏิบัติการตามเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาด้านบริหารจัดการ ด้านบุคลากร (ผู้ช่วยเด็ก) ด้านเด็ก ซึ่งสรุปผลการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

7.9.1 ด้านผู้เรียนหรือเด็ก

เด็กมีการพัฒนาเตรียมความพร้อมครบทั้ง 4 ด้าน (ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา) เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เดิบ โถสมวัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต มีความเอื้อเพื่อเพื่อแผ่ ช่วยเหลือตนเองได้ตามวัย มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการแสดงออกทางด้านศิลปะ และอารมณ์ ชื่นชมธรรมชาติ เรียนรู้อย่างมีความสุข เก็บขยะลากด ถ้าแสดงออก หมายความกับวัย

7.9.2 ด้านผู้สอนหรือผู้ดูแลเด็ก

มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ตั้งใจปฏิบัติงาน เอาใจใส่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถด้านการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ให้กับเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีการทำงานประสานกันเป็นทีม มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ มีบางส่วนที่ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมด้านการศึกษา พัฒนาและเพิ่มศักยภาพ โดยการเข้ารับการอบรม ทักษะต่อเพื่อนำประสบการณ์การเรียนรู้มาพัฒนางานตนเองให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ได้รับโล่รางวัลครูผู้ดูแลเด็กดีเด่น ได้จากการส่งเสริมการปักครองห้องดีน

7.10 แนวทางการพัฒนานี้ไปต่อไป

7.10.1 ด้านเด็ก

ส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ครบทั้ง 4 ด้าน สมบูรณ์สมวัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต มีความเมตตากรุณา เอื้อเพื่อเพื่อแผ่ ช่วยเหลือตนเองได้ตามวัย มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการแสดงออกทางด้านศิลปะ และอารมณ์ ชื่นชมธรรมชาติ เรียนรู้อย่างมีความสุข เก็บขยะลากด ถ้าแสดงออก หมายความกับวัย สามารถอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข เดิบ โถเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศไทย

7.10.2 ด้านผู้สอนหรือผู้ดูแลเด็ก

ผู้ดูแลเด็กมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ตั้งใจปฏิบัติงาน เอาใจใส่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เทคนิค วิธีการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีการขยายผลความรู้ และประสบการณ์และผลงานแก่เพื่อนผู้ดูแลเด็กด้วยกัน

7.10.3 ด้านคุณภาพ

การคุณภาพในพื้นที่ดำเนินหน่องแรง การเดินทาง การติดต่อหรือประสานงาน สะท้อนในการเดินทางทุกช่วงๆ ดูภาค

ตารางที่ 2 รายชื่อคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝาง

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน้าที่
1	พระครูอุคามกิติประยุต	เจ้าคณะตำบลเขต 2	ประธานฯ/พ.อ.
2	นายครุฑ จันทร์วิเศษ	ผู้ใหญ่บ้าน ม. 12	รองประธาน
3	นายนฤมลจันทร์ พันศิลา	ส.อบต.หมู่ 12	รองประธาน
4	นางสาวดวงรุ่ง อ่อนสาคร	ครูผู้ช่วยเด็ก	เหรัญญิก
5	นายคำหวาน แสนวงศ์	ส.อบต.หมู่ 12	กรรมการ
6	นางสาวอนุญาติ ปักชิโต	ผู้แทนชุมชน	ผู้ประสานงาน
7	นายเรียน ลูกโท	ผู้แทนชุมชน	ผู้ประสานงาน
8	นางนิตยา จันทร์ประทักษิณ	ผู้ช่วยครูผู้ช่วยเด็ก	ประชาสัมพันธ์
9	นายนิยม สารสาร	ผู้แทนชุมชน	ประชาสัมพันธ์
10	นายสมบูรณ์ ไชยสะนิจ	ผู้แทนชุมชน	กรรมการ
11	นางวิภาวดี จันทะดวง	ครูผู้ช่วยเด็ก	กรรมการ
12	นางวรพนิต ศรแดง	ครูผู้ช่วยเด็ก	กรรมการ
13	นางสาวอรุณิญา รัตนลักษณ์	ครูผู้ช่วยเด็ก	กรรมการ
14	นายอุทัย จันทร์วิเศษ	ผู้แทนชุมชน	กรรมการ
15	นางวิลัยรักษ์ วันนิจ	ครูผู้ช่วยเด็ก	เลขานุการ

ตารางที่ 3 กรรมการที่ปรึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝาง

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หมายเหตุ
1	นางสุชา แสงงาม	ครูชำนาญการพิเศษ	รร.บ้านแวงวิทยา
2	นางลักษณา จันทร์	ครูชำนาญการพิเศษ	รร.บ้านขี้เหล็ก
3	นางวัชรินทร์ ไชยสะนิจ	นักพัฒนาชุมชน	อบต.หนองแวง

7.11 หน้าที่รับผิดชอบของครุภูมิและเด็กในการดำเนินงาน แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

7.11.1 งานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

รับผิดชอบงานธุรการ รับ-ส่ง ได้ต้อนหนังสือ งานทะเบียนเด็ก รวมถึงงานบริหารด้านเอกสารทุกอย่าง รับผิดชอบงานการเงิน การรับ เงิน-จ่ายเงินงบประมาณ กิจกรรม/โครงการต่างๆ ภายในศูนย์ฯ และรับผิดชอบงานการจัดซื้อจัดจ้าง จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ และสิ่งจำเป็นอื่นๆ ภายในศูนย์ฯ

7.11.2 งานบุคลากร

รับผิดชอบงานพัฒนาศักยภาพบุคลากรภายในศูนย์ฯ เช่น ติดตามข่าวประชาสัมพันธ์การอบรมสัมมนาต่างๆ แล้วแจ้งให้ครูในศูนย์ฯ ทราบ ติดตามความก้าวหน้าของบุคลากรภายในศูนย์ฯ เช่น การปรับตำแหน่ง การปรับเงินเดือน และติดตามข่าวสารประชาสัมพันธ์ต่างๆ จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรมศาสนา

7.11.3 งานอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

ดูแลการปรับปรุงหรือพัฒนาสถานที่ต่างๆ ภายในศูนย์ฯ ทั้งภายนอก อาคารและภายในอาคาร ดูแลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จัดให้มีมาตรการความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกตามความเหมาะสมภายในศูนย์ฯ

7.11.4 งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

รับผิดชอบการศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนการจัดประสบการณ์การศึกษาปฐมวัยสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อพัฒนาและปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของ ท้องถิ่น

7.11.5 งานด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

รับผิดชอบจัดทำเอกสาร คู่มือ แผ่นพับ จัดทำโครงการ รายงานกิจกรรม/โครงการต่างๆ การเยี่ยมน้ำหน้าเด็ก และการประชุมผู้ปกครอง คณะกรรมการศูนย์ฯ

7.11.6 งานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

รับผิดชอบจัดเตรียม ประสานกับทุกฝ่าย ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของ ศูนย์ฯ เช่น กิจกรรมวันแม่ กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันเด็กฯลฯ

ตารางที่ 4 สถิติจำนวนเด็ก สูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป้านฝาง

ปีการศึกษา	จำนวนเด็ก (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
2549	38	38	76
2550	43	34	77
2551	58	37	95
2552	68	32	100
2553	66	56	122
2554	68	54	122

(ข้อมูล ณ วันที่ 9 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2554)

ตารางที่ 5 กิจกรรมประจำวันเด็ก สูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป้านฝาง

เวลา (น.)	กิจกรรม
07.30-08.30	รับเด็ก (รับเด็กที่ผู้ปกครองมาส่งและอาจารย์รับส่ง) ณ สูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ
08.30-09.00	กิจกรรมหน้าเสาธง (ร้องเพลงชาติ ไหว้พระ), ตรวจสุขภาพ (ตรวจเดิน ผม หู ตา จมูก เสื้อผ้า)
09.00-09.20	สำรวจภาระเรียนของเด็ก (งานซื้อและสนับสนุนระหว่างครุภัณฑ์)
09.20-09.30	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ (ร้องเพลง ตอบเมื่อ กายบริหารเข้าจังหวะ)
09.30-10.00	กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (กิจกรรมวงกลม กดลุ่มสนับสนุน อภิปราย สาชิด ทดลอง เล่นนิทาน เล่นบทนาทสมนุติ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ และศึกษา คุณนักสถานที่)
10.00-10.30	กิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะ วาด ปั้น ตัดปะ นีก ระบายสี)/เสรี (เด็กเลือกเด่น อิสรภาพมุมต่างๆ เช่น มุมนล็อก มุมร้านค้า มุมนิทานฯลฯ)
10.30-10.45	อาหารว่าง (ผลไม้หรือขนมที่มีประโยชน์)
10.45-11.15	กิจกรรมกลางแจ้ง (เล่นทราย เล่นเครื่องเล่นสนาน ปืนป้าย)
11.15-11.30	รับประทานอาหารกลางวัน และแปรงฟัน

เวลา (น.)	กิจกรรม
11.30-12.10	นิทานก่อนนอน (ครูเล่านิทาน เด็กสามารถคิด自行) ให้เด็กฟัง
12.10-14.00	นอนพักผ่อน
14.00-14.20	เก็บที่นอน ถ้างานนี้
14.20-14.30	ตีมนม
14.30-14.50	เกมการศึกษา (รวมกลุ่มเล่นเกม เช่น เกมโดมิโน ต่อภาพ ฯลฯ)
14.50-15.00	เตรียมตัวกลับบ้าน (จัดเก็บกระเพาเตรียมส่งเด็กกลับบ้าน โดยให้ผู้ปกครอง เข็นชั้อรับเด็กกลับบ้าน)

*หมายเหตุ กิจกรรมทุกกิจกรรมสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเด็ก มีการเรียนรู้แบบองค์รวม

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กาญจนา เลิศศุภิ (2545 : 83-86) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลลังผาง จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภายใต้กำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ทำการศึกษา บริบทเทคโนโลยี ตำบลลังผาง บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกลางทุ่ง และการดำเนินศูนย์พัฒนาเด็ก ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีตำบลลังผาง เทศมนตรีฝ่าย การศึกษา กรรมการพัฒนาเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ภาคราชการ 4 กระทรวง หลัก โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ตามแบบสัมภาษณ์ กองสร้าง การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม การร่วมกิจกรรมและการเยี่ยมบ้าน และนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชนด้านสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตรูปแบบ ตลอดถึงความ สัมพันธ์ของครอบครัวและชุมชน เทคนولوجี ความสามารถทางการพัฒนาเด็กจากชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การรับการถ่ายโอนกิจกรรมการพัฒนาเด็กจากกรมการพัฒนาชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านกลางทุ่ง มีการเตรียมความพร้อมและมีความเหมาะสมกับการเลี้ยงดูเด็ก อายุ 3-6 ปี ทั้ง ด้านน นโยบาย เป้าหมาย การบริหารในศูนย์ การสร้างบ้าน แหล่งเรียนรู้ และกำลังใจผู้ดูแลเด็ก และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากองค์กรชุมชน ประชาชน ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง ทำให้เกิดผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กที่มีผลต่อพัฒนาการเด็กที่ดี

เด็กได้รับอาหารเสริมครบถ้วนมากขึ้น มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย สุขภาพดีขึ้นและเจริญเติบโตตามเกณฑ์

นิภา รักพากวงศ์ (2546 : 71-73) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนยอดวิทยา อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของโรงเรียนยอดวิทยา อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ปกครองของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 249 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบในการวิจัย และทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และ t-test ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มีการปฏิบูรณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครอง เรียงตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลากร ด้านการจัดประสบการณ์ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน ด้านสื่อการจัดประสบการณ์ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและด้านการอำนวยความสะดวกและบริการ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง จำแนกตามอาชีพ โดยรวม และรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการจัดสภาพแวดล้อม กับด้านการอำนวยความสะดวกและบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยผู้ปกครองอาชีพรับจ้าง อาชีพประมงและอาชีพเกษตรกรรม มีความคิดเห็นสูงกว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพเป็นผู้ประกอบการบริษัทเอกชน และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมพบว่าแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านสื่อการจัดประสบการณ์ โดยผู้ปกครองที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาดีกว่าผู้ปกครองที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ปลิดา สุวรรณภा (2548 : 51-52) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชคิวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลโชคิวิทย์ โดยศึกษาจากประชากร คือ ผู้ปกครองนักเรียน ปีการศึกษา 2547 จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองเห็นด้วยกับการที่โรงเรียนมุ่งการเตรียมความพร้อมตามแผนการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นความ

พร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา โดยผ่านกิจกรรมด้านศิลปะ เช่น การบันดาล พับ นิ้ว ตัดปะ ฯลฯ เห็นด้วยที่มีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ปกครองและครูประจำชั้นผ่านสมุดพฤติกรรม เห็นด้วยที่โรงเรียนมีครุฑีมีความเอาใจใส่ต่อเด็ก มีความรักเด็ก มีบุคลิกภาพทางร่างกาย มีน้ำเสียง น้ำเสียงสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนและผู้ปกครอง ส่วนที่มีบุคลิกภาพทางร่างกาย มีน้ำเสียง น้ำเสียงสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนและผู้ปกครอง ส่วนที่ไม่แน่ใจในด้านบุคลากรครุฑีประสบการณ์ในการทำงานและความเข้าใจในพัฒนาการของนักเรียน ผู้ปกครองเห็นด้วยที่โรงเรียนพาเด็กไปปฏิบัติกรรมในวันสำคัญทางศาสนา เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และพบว่าผู้ปกครองเห็นด้วยที่โรงเรียนมีการจัดให้มีบริการประกันอยู่ดีเหตุ และจากการส่งข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวผ่านสารสัมพันธ์ เดือนละ 1 ครั้ง ให้ผู้ปกครองทราบข่าวการทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน การส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ การซื่อแฟรงก์พัฒนา การปรับปรุงโรงเรียนในเบื้องต้นที่หลากหลาย ทำให้ผู้ปกครองได้รับข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน ส่วนที่ไม่แน่ใจคือ ขนาดของสนามเด็กเล่น และการจัดให้มีบริการตรวจสุขภาพปีละ 2 ครั้ง

กนิษฐ์พิพิธ ศิริเพ็ง (2549 : 65-66) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ในเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน และเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ในเขตวังทองหลาง โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ในเขตวังทองหลาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 226 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน ในการทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ได้แก่ F-test ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการเรียนการสอน โดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย ระดับความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนภาพโดยรวม จำแนกตามศูนย์ 5 ศูนย์ อุบัติในระดับเห็นด้วย ระดับความคิดเห็นต่อการเรียนการสอน โดยรวม จำแนกตามระดับทั้ง 3 ระดับ อยู่ในระดับเห็นด้วย และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก่อนวัยเรียนต่างกัน และที่มีระดับชั้นต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนไม่ต่างกัน

พรหมพสิษฐ์ รักษาราหมณ์ (2550 : 58-62) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและบุคลากรต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วน

ตำบลพาจุก อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและบุคลากรต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลพาจุก อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมธีนที่ยกค่าเฉลี่ย ระหว่างกลุ่ม เป็นรายคู่ โดยวิธีผลต่างกำลังสองน้อยที่สุด ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ ความพึงพอใจของผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและบุคลากรต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ความพึงพอใจของผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและบุคลากรต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมมีความพึงพอใจขององค์การบริหารส่วนตำบลพาจุก อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกๆ ด้าน ผลการเปรียบเทียบอายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพที่มีต่อความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลพาจุก อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ พบร่วมกับ ด้านวิชาการ และด้านสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน ส่วนด้านการบริหารงาน ด้านบุคลากรทางการศึกษา และด้านงบประมาณ ไม่แตกต่างกัน

กฤษณา สวัสดิ์ชัย (2551 : 61-62) ศึกษาระมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลต้นชัย จังหวัดลำพูน วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลต้นชัย จังหวัดลำพูน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ปกครองนักเรียนในปีการศึกษา 2550 จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ความถี่ และร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าชุมชนได้รับปัญหาในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ติดตามการวางแผนการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ติดต่อสอบถามปัญหาที่เกิดขึ้น ประสานงานเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ช่วยเหลือ ด้านแรงงานในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บริจากสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ข้อมูลและกำลังใจแก่ครูที่เดี่ยวเด็ก และติดตามผลการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่ไม่มีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเป็นวิทยากรให้ความรู้เสริมประสบการณ์แก่เด็ก และเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

พิทักษ์ อังศุสิงห์ (2551 : 43-45) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลลำลูกกา อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็ก และข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการทำงานของ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลลำลูกกา อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ปกครองของเด็กเล็กที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลลำลูกกา จำนวน 194 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรบริหารส่วนตำบลลำลูกกา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านคุณภาพบุคลากรผู้ปกครองต้องการให้ผู้ดูแลเด็กมีความนุ่มนวลและอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียน ด้านคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องการให้จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตของผู้เรียน ด้านคุณภาพผู้เรียน ต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ (แขน,ขา) และจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ด้านบุคลากรควรจัดขึ้นผู้ดูแลเด็กที่มีความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัย โดยตรง ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาคารสถานที่ควรมีความเหมาะสมกับเด็กและเน้นที่การดูแลความสะอาดเรียบร้อยของศูนย์ ส่วนอุปกรณ์และเครื่องเล่นสำหรับเด็กการทำจากวัสดุที่มีคุณภาพ และด้านผู้เรียนในแต่ละวันผู้ดูแลเด็กควรจะจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ครบถ้วนด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา

راتรี นาสาห (2552 : 76-77) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยนิวัติปะรังค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบ้านเล่า ปีการศึกษา 2551 จำนวน 145 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมผู้ปกครองมีความคาดหวังในระดับมาก ส่วนในรายด้านผู้ปกครองมีความคาดหวังระดับมากที่สุดและมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพทาง

สมรส แต่ก่อต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบ้านเล่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ทัศนีย์ ศรีฟ้า (2552 : 111-118) ศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอพวนกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร วัดถูประสงค์เพื่อศึกษาบทบาท ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอพวนกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอพวนกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 269 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน การส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ เขตอำเภอพวนกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชรพบว่ามีบทบาทอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่นักเรียน และด้านการมีส่วนร่วมในการ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่นักเรียน และด้านการมีส่วนร่วมในการ สนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอพวนกระต่าย จังหวัด กำแพงเพชร โดยภาพรวมเมื่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เขตอำเภอพวนกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ พัฒนาการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พัฒนาการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่นักเรียน และ พัฒนาการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควบคู่กันไปทั้ง 3 ด้าน

สุฤิตา ภาคี (2553 : 78-80) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรบริหารส่วนตำบลตามเด่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม วัดถูประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และขอเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรบริหารส่วนตำบลตามเด่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ องค์กรบริหารส่วนตำบลตามเด่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำนวน 201 คน ประชาชนที่เป็นผู้นำชุมชนและผู้ปกครองเด็กที่เรียนอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 201 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) t-test F-test และพารามานาความตามเนื้อหาผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประชาชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 201 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 6,000 บาท ระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ ต่อเดือนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ควรมีสื่อสำหรับการจัดการเรียนการสอนครบทุกด้าน ควรจัดให้มีสนามเด็กเล่น และเครื่องเล่นสนามเด็ก ที่ปลอดภัย ควรจัดแบ่งห้องการจัดการเรียนการสอน ห้องครัว ห้องน้ำ ห้องเก็บของเป็นสัดส่วนและมีขนาดกว้างเหมาะสมกับเด็ก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ผู้วัยส่วนใหญ่ศึกษาความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านต่างๆ เช่น ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการ ด้านการมีส่วนร่วม โดยใช้ตัวแปรอิสระส่วนใหญ่ คือ ผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ดังนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองของผู้เด็กเล็ก ขององค์กร ต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านฝาง โดยศึกษาตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง จำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ และตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านฝาง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย